

VERENIGINGSBLAD VAN
DE FEDERATIE
VAN AMSTERDAMSE
AMATEURTUINDERS

DE FEDERATIE

IN DIT NUMMER:

OPROEP: **HELP MEE**

FAUNA: **MEZEN**

HOOPVOL: **ASPIRANTLEDEN**

COLUMN: **YVONNE**

BOUWMETHODE: **STRO**

TUINTIP: **SISSINGHURST**

EXPERIMENT: **GROENBEMESTERS**

COLUMN: **LARIEKOEK**

FLORA: **AMORPHOPHALLUS**

CREATIEF: **MAKEOVER**

JUNI 2023

JAARGANG 68

VAN DE REDACTIE

NIEUW, VOGEL EN PLANT

Kort samengevat. Met een ruime blik natuurlijk!

NIEUW

Om te beginnen met Nieuw: we zoeken versterking van een nieuw redactielid. Onder de titel "Help mee!" doet Timon een beroep op een enthousiast schrijvende mederedacteur, die zonodig wordt bijgestaan door Yvonne, die het Nederlands prima beheerst. Erg prettig als je een stukje inlevert! Diezelfde Yvonne schrijft in haar column ook over de komst van nieuwe bewoners van De Federatie omdat een aantal, tevens burens van Yvonne, om diverse redenen het park gaat verlaten. Aspirant-tuinders moeten trouwens voorgelicht worden over verwachtingen en eisen die De Federatie aan nieuwe bewoners stelt. Niet alleen Yvonne, ook Timon merkt dit op. Hij doet verslag van hoe nieuwkomers hun wensen en doelen formuleren. Altijd leuk om te lezen wat voor aspiraties nieuwelingen hebben.

Als laatste "Nieuw" zijn de nieuwe versieringen in het clubgebouw. Onder leiding van Tineke heeft de knutselgroep vrolijke decoraties gemaakt voor het halletje bij de bestuurskamer. Achterop dit blad wat foto's, met maar liefst drie "geveugelde vrienden".

VOGEL

En dat brengt mij bij de Vogels. Carry beschrijft twee vrolijke kwetteraars die, zoals zij ook schrijft, zo algemeen zijn dat je ze bijna over het hoofd ziet: de koolmees en de pimpelmees. De andere vogel in dit nummer wordt niet zozeer beschreven maar mijmert er zelf wat op los. Het roodborstje schrijft (geholpen door Ruud) over tikken tegen het raam en lariekoek. Zoals de vogels nesten bouwen van grassprietjes, twijgjes en stro kunnen we in dit nummer ook nog een zeer uitvoerig en gedetailleerd artikel lezen over strobouw! Er wordt blijkbaar een discussie gevoerd over deze bouwmethode. En daar is dit blad ook prima voor: standpunten en een onderbouwde visie geven. Vincent doet het over 2,5 pagina's.

PLANT

Overall om ons heen: planten, bomen, bloemen en struiken. Timon vertelt over Sissinghurst Castle, in Zuid-Engeland. Appelbloesem, rozen en nog eens rozen! Ik kan het bezoek ook aanraden want ik ben er zelf ooit ook geweest. De moeite waard. Nuttig en aangenaam zijn de zg. groenbemesters. Max beschrijft een experiment met diverse klavers en de Phacelia. Die zorgen voor belangrijke meststoffen, maar zijn ook nog eens aardig om te zien. Tenslotte schrijft ondergetekende over de Penisplant... Tijd om ons lijfblad meteen goed door te spitten.

Peter Oosterhout

VAN HET BESTUUR

Beste medetuinders,

Afgelopen september mocht ik een stukje schrijven voor ons verenigingsblad. In dat stukje mijmerde ik er over dat het weliswaar een prachtige zomer was geweest, maar dat het wel heel erg droog bleef. Dit jaar hebben we hier heel weinig last van want het is niet zomers warm en het is ook niet droog. Alleen de natuur geniet zichtbaar van het natte weer want de tuinen knallen en de planten en bomen groeien als kool. Ik vind dat prachtig om te zien, zelfs als je vanwege de regen binnen moet blijven. Een nadeel van deze groeisput is echter wel dat het concept van de "open tuinen" letterlijk steeds verder uit het zicht raakt. Na drie jaar Corona en een vacante tuincommissie zijn sommige tuinen nu zelfs geheel verborgen geraakt achter een soort doorlopende en overhangende groene muur. Hieraan moet iets gebeuren voordat de gemeente eisen gaat stellen. Ambulances die maar liefst 2,5 meter breed en 3 meter hoog zijn hebben ruim baan nodig.

Wij weten dat deze wildgroei niet zomaar onwil is, in de afgelopen jaren zijn bomen en struiken immers meters gegroeid en het valt niet mee om die weer in het gareel te krijgen. Misschien helpt het als wij een soort spreekuur opzetten waar mensen kunnen komen die advies willen of zelfs hulp vinden bij het weer de baas worden van hun voortwoekerende tuin. Een andere stap zou kunnen zijn dat het bestuur in gesprek gaat met de tuinders achter die muren om de voorschriften van de tuincommissie weer eens door te nemen. Wij staan open voor elke suggestie.

Gelukkig ziet het algemene deel van ons tuinpark er met de week beter uit, dankzij de goed bezette tuindiensten waar ruim op wordt ingeschreven via ons digitale afsprakensysteem. Zelfs de kantine, het verenigingsgebouw zoals dat officieel heet, heeft een grote beurt gehad en is dankzij nieuwe vrijwilligers sinds kort weer open op zaterdag en zondag. Zonder u aan de alcohol te willen brengen wil ik u er toch op wijzen dat onze bar -of kantine zo u wil- toch een plaats is waar wij elkaar ontspannen kunnen ontmoeten. En zeker in dit seizoen want de barmedewerkers hebben een zeer ambitieus en wisselend programma opgezet om een bezoek aan de kantine voor iedereen aantrekkelijk te maken. We kunnen dansen en luisteren naar jazz, disco&soul of Spaanse muziek en misschien zelfs wel "sandwichdansen" op zijn Surinaams. En anders gaat u lekker salsa dan wel stijldansen, knutselen of genieten van een high tea en de traditionele BBQ.

HELP MEE!

Wij hopen dat velen de weg naar de kantine zullen vinden, houdt daarom de informatieborden in de gaten.

Jammer genoeg verschijnt deze editie pas op 3 juni, want dan zijn zowel het openingsfeest op 27 mei met de zingende DJ Dennis (nee, helaas niet onze voorzitter) en het Pinkster-kienen al achter de rug. Maar er komen nog twee kienavonden die naar wij hopen net zo goed bezocht gaan worden als de kienmiddag van 7 mei, want van de opbrengst van het kienen gaan wij de speeltuin opknappen. In dit kader wil ik u melden dat de gemeente Ouder-Amstel ook weer eens iets van zich heeft laten horen. Dit keer in positieve zin want naast de rioolheffing en forenzenbelasting bleken we plotseling ook een kantinevergunning nodig te hebben. Die is gelukkig toegekend.

De onlangs gehouden algemene ledenvergadering werd goed bezocht en de sfeer was ronduit positief, ondanks dat het financieel verslag nog niet kon worden overlegd. Voor het bestuur was het positief dat de leden begrip toonden voor het feit dat dit niet in onze macht lag.

Ook het merendeels digitaal verspreide ALV-boekje werd zonder problemen ontvangen. De meeste bestuurlijke beslissingen van het afgelopen jaar werden door de leden gesteund. Het woonplaatsbeginsel en het afkopen van tuindiensten werden digitaal in stemming gebracht, evenals de statutaire (her)benoeringen van bestuurs- en commissieleden. Deze digitale stemming eindigde op 28 mei en de uitslagen zijn aan iedereen toegestuurd, evenals de jaarcijfers. Dus wie weet gaan wij elkaar dan weer op een gezellige ledenvergadering over die cijfers ontmoeten.

Ik wens u allen een heerlijk tuinseizoen toe.

Namens het bestuur,
Jacques Peper

Op de omslag van dit blad kunt u lezen dat het inmiddels al de 68e jaargang is. Niet ieder jaar verschenen er evenveel nummers, maar het totaal moet toch wel de 300 naderen. Al die nummers werden met veel liefde en enthousiasme bijelkaar gesprokkeld, volgeschreven en -getekend met bijdragen van de tuinders. Allemaal gecontroleerd, en waar nodig spel- en stijlfouten verbeterd. Vervolgens op een aantrekkelijke manier vormgegeven, en uiteindelijk bij iedere tuin bezorgd. (Als er tenminste een brievenbus is!) Door al die jaren heen is de samenstelling van de redactie-commissie natuurlijk regelmatig veranderd, maar wat constant bleef was de toewijding waarmee het blad gemaakt wordt. Helaas heeft Evert in het vorige blad aangekondigd dat hij niet langer redacteur van ons blad kan blijven. En dus hebben wij een vacature! Wij zoeken iemand die de redactie komt versterken, die leuke stukjes kan schrijven over het wel en wee op de tuin, verslag kan doen van de verschillende feesten en activiteiten. En die graag andere tuinders interviewt, zodat wij elkaar allemaal wat beter leren kennen! Er verschijnen vier nummers tijdens het zomerseizoen, met een extra kerst-special in december. De overige redactieleden zijn Peter Oosterhout (bijdragen en illustraties), Yvonne Kroonenberg (tekstredactie) en Timon Fokker (opmaak). Het kost je per nummer een paar uur tijd, afhankelijk van hoeveel je schrijft natuurlijk! Meld je aan via het e-mailadres van de redactie: redactie@defederatie.net Alvast van harte welkom!

De Redactie

KOOLMEES EN PIMPELMEES

Deze vogeltjes komen volop voor in onze tuinen. Misschien zijn ze wel de meest voorkomende soort, zowel in de zomer als in de winter. Zo gewoon dat ik ze nog nooit goed beschreven heb, want we kennen ze immers wel.

Toch zal niet iedereen het verschil weten en daarom dus hier een beschrijving van de verschillen en de overeenkomsten. Beiden zijn niet schuw en bezoeken onze voedertafels, pindasnoeren en vetbollen. Ze zijn nieuwsgierig en laten zich soms ook uit de hand voeren. En... ze nestelen volop in de nestkastjes. De koolmees heeft een grotere opening nodig dan de pimpelmees.

Koolmees - 13 tot 15 cm groot.

Herkenbaar aan de gele buikonderdelen met een zwarte middenstreep, een glanzend blauw/zwarte kop met grote witte wangen. De mannetjes hebben een brede zwarte buik middenstreep (stropdas) en de vrouwtjes een onregelmatige streep. Verder hebben beiden een mosgroene mantel met een witte vleugelstreep op blauw/grijze vleugels.

Geluid: drie heldere tonen, steeds herhalend ook wel fietspompje (maar dan een ouderwetse) genoemd. Maar naast het zingen hebben koolmezen een uitgebreid vocabulaire: er zijn meer dan 80 verschillende geluiden vastgesteld.

Pimpelmees - 10 tot 12 cm groot.

Een maatje kleiner dan de koolmezen en verder een beweeglijk vogeltje dat vaak aan uiteinden van twijgjes hangt wat andere mezen niet kunnen omdat die zwaarder zijn. Pimpelmeesjes wegen bijna niets. Herkenbaar aan eveneens de gele buikonderdelen maar met een vaag grijze smalle middenstreep. Mannetjes en vrouwtjes zijn gelijk. Verder een zwarte oogstreep en een kleine blauwe pet op een verder witte kop. Vleugels zijn helderder blauw dan bij koolmees.

Geluid: een hoog iel geluidje (belletje) dat zich steeds herhaalt.

Legsels: beide mezensoorten leggen een flink aantal eieren (plus-minus 10), het vrouwtje broedt alleen, terwijl het mannetje voedsel aanvoert. Broedduur 13-15 dagen. De jongen zijn nestblijvers en worden tot ongeveer 20 dagen op het nest gevoerd. Na het uitvliegen worden de al vliegvlugge jongen nog zo'n 2 weken door de ouders gevoerd. Het voedsel is gevarieerd van insecten tot bloesems en zaden en alles daar tussenin.

Carry Bennink

NIEUWE OOGST

Op 6 mei was er de eerste inschrijfochtend van dit jaar, een bijeenkomst waar mensen die volkstuinters willen worden op de Federatie voorlichting krijgen over het reilen en zeilen van De Federatie. Ook worden de lusten en de lasten van het hebben van een volkstuin uitgelegd, want een volkstuinters zijn is meer dan alleen met een glaasje rosé in je tuin zitten: er moet ook gewerkt worden, in je eigen tuin en voor de Federatie als geheel. Op deze bijeenkomst waren vier kandidaat-leden gekomen, waaronder Ceri Booth en Tony Kennedy. Toevallig allebei nieuwkomers in Amsterdam: Ceri (spreek uit: Kerrie) komt oorspronkelijk uit Wales, en Tony is geboren in Australië. Ik was benieuwd waarom ze zich hadden opgegeven als lid van De Federatie.

Ceri, die dit jaar officieel Nederlander is geworden, is opgegroeid met tuinieren. Zijn vader verbouwde allerlei groenten: tuinbonen, aardappels, wortels, uien, prei, tomaten, rabarber. Zijn moeder had zich toegelegd op bloemenstruiken: passiebloemen, jasmijn, clematis. Dus het begon

al vroeg voor hem. En nu dat hij hier in Amsterdam gesetteld is, wordt het tijd om het tuinieren weer op te pakken.

| **Lekker wroeten**

Thuis heeft hij weliswaar een zonnig balkon, maar dat wordt in de zomer zo heet, dat daar niks wil groeien. Hij verheugt zich erop om met hard werk, lekker wroeten in de grond, een mooie tuin op te bouwen, en ervaringen (en stekjes) met andere volkstuinters te delen. Met als het even kan, zijn favoriete planten passiebloem en varens. En ja, dan soms een glaasje wijn te drinken en te genieten van het resultaat.

Tony woont sinds een jaar of zeven in Amsterdam, en kent inmiddels al aardig de weg. Sinds een paar jaar is hij met pensioen, na onder andere in Australië op een paardenfokkerij gewerkt te hebben, en later als verpleger op de hartafdeling van een ziekenhuis in Sydney. Nu verdeelt hij zijn tijd tussen koken en bakken, cocktails maken en tuinieren op z'n (kleine) dakterras in de binnenstad van Amsterdam. Als klein kind al hielp hij zijn grootmoeder, die vanuit Italië naar Australië was gekomen,

met het verbouwen van groente in haar eigen moestuin. Daar is de liefde voor het verbouwen van groente begonnen. Hij probeert zoveel mogelijk organisch te tuinieren, in harmonie met de natuur. Op zijn dakterras heeft hij verschillende groente en fruit in potten staan, maar hij mist het contact met de volle grond.

| **Ingrediënten voor cocktails**

Veel van de vruchten en kruiden die hij in potten teelt, worden gebruikt als ingrediënten voor bijzondere cocktails, zoals zure kersen of rozemarijn. Hij heeft ook een bijzonder voorliefde voor het telen van tomaten, en dan met name de bijzondere variëteiten. Zijn favoriete bloem is de Iris, in alle kleuren.

Voor alle kandidaten is het duidelijk dat het hebben van een tuin ook verplichtingen met zich meebrengt. Een vereniging kan niet zonder vrijwilligers, van het algemeen tuinwerk tot en met functies in het bestuur en de diverse commissies. De Federatie kan altijd enthousiaste leden gebruiken, mensen die zich inzetten voor de gezamenlijke belangen van de hele vereniging. Alle aspirant-leden hopen natuurlijk dat ze snel een tuin kunnen bemachtigen. Er is nog steeds een lange wachtlijst, maar soms komen er tuinen te koop waar veel aan moet gebeuren, en niet iedereen heeft daar zin in. Dus je kunt geluk hebben, en al na een paar maanden nadat je lid bent geworden succesvol op een tuin inschrijven. Hopelijk kunnen we deze nieuwe tuinders snel begroeten op De Federatie. En wie weet, misschien bedenkt Tony dan wel een speciale Federatie-cocktail!

Timon Fokker

FEDERATIE VAN AMSTERDAMSE AMATEURTUINDERS

BESTUUR

Voorzitter	Dennis Schor	113
Vice-Voorzitter	Jacques Peper	88
1 ^e Penningmeester	Emile Doppert	56
2 ^e Penningmeester	Roland van der Borgh	170
1 ^e Secretaris	<i>vacant</i>	
2 ^e Secretaris	Femke van Egmond	122

COMMISSIES

BOUWCOMMISSIE

K. van Broekhuijsen	89
R. Booms	184
P. van Broekhuijsen	58

TUINCOMMISSIE

vacant -

BARCOMMISSIE

W. van Heijningen 26

KASCONTROLECOMMISSIE

D.J. van der Veen	46
W. Bakker	105
H. Berkenbosch	172

vacant

REDACTIECOMMISSIE

Y. Kroonenberg	150
T. Fokker	28
P. Oosterhout	63

vacature

KLAVERJASCOMMISSIE

vacant -

TECHNISCHE COMMISSIE

D. Schuurman	14
C. Schuurman	23

WEBSITE-BEHEERDER

Marlon Bos 7

ONTSPANNINGSCOMMISSIE

vacant

OVERIGE FUNCTIES

EHBO & REANIMATIE

J. van Broekhuijsen	155
D. Erisman	115

AED code: 2018

TRACTORCHAUFFEUR

B. Wollrabe 186

vacant

TAKKENKRAKERS

M. Paumen	144
A. Spaargaren	210
M. Stokhof	42

PERSCONTAINER

A. Breukers 153

LOODGIETER

P. Sneijders 163

GASDEPOT

T. de Vlugt 138

OPNEMER ELEKTRASTAND

N. Hassanain 16

ELEKTRICIEN

John van Dort 82

GRASMAAIERS

M. Lucassen	112
S. Bonneveld	209
K. Mgabar	147

vacant

DRINGENDE OPROEP

Hierboven zijn vele functies vacant. Een vereniging kan niet zonder vrijwilligers! We roepen iedereen op om eens na te denken of ze iets kunnen betekenen voor De Federatie. Stuur voor informatie een mail aan bestuur@defederatie.net

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS

ALGEMEEN ALARMNUMMER

112

GEBUIK IN NOOD DIT ADRES

Tuinpark "de Federatie"
Verbindingsweg 3
1114 BG Amsterdam-Duivendrecht

POLITIE (MINDER URGENT)

0900 88 44

BRANDWEER

020 621 21 21

AMBULANCE

020 555 55 55

CENTRALE DOKTERSDIENST

overdag 020 592 34 34
na 17:00 088 003 06 00

WAARNEMING APOTHEKEN

020 694 87 09

TANDARTS BEM.BUREAU

020 570 95 95

DIERENAMBULANCE

020 626 21 21

ONGEDIERTE-BESTRIJDING

020 555 56 00

MELD MISDAAD ANONIEM

0800 70 00

TAXICENTRALE

020 677 77 77

ANWB WEGENWACHT

0800 08 88

Op de geheel vernieuwde website vindt u het laatste nieuws en praktische informatie.

WWW.DEFEDERATIE.NET

E-MAILADRESSEN

Info/algemeen

info@defederatie.net

Bestuur

bestuur@defederatie.net

Voorzitter

voorzitter@defederatie.net

Secretariaat

secretariaat@defederatie.net

Penningmeester

penningmeester@defederatie.net

Redactie

redactie@defederatie.net

Tuincommissie

tuincommissie@defederatie.net

Barcommissie

barcommissie@defederatie.net

Bouwcommissie

bouwcommissie@defederatie.net

Ziekenbezoeker

ziekenbezoeker@freedom.nl

COLUMN YVONNE

Mijn buren aan weerszijden hebben besloten om ermee op te houden. Er komen dus nieuwe tuinders. Van de rechterbuur weet ik al wie het is: een dochter die met plezier de volkstuin van haar bejaarde vader overneemt. Wie de andere nieuwkomer wordt, weet ik niet. Ik heb gehoord dat je, voor je op de wachtlijst komt, een vriendelijke waarschuwing krijgt: een volkstuin is geen camping. Een tuin vereist onderhoud en dat betekent hard werken.

Dat weet elke ervaren tuinder. We groeten elkaar zelfs met die mededeling. Als je op het pad aan het schoffelen bent of met een hoog opgeladen kruiwagen naar de Kikkerpoel loopt, knikken de mensen die je tegenkomt je bemoedigend toe en zeggen: 'Wat een werrek hè?' Ik vroeg aan de vertrekkende linkerbuurman waarom hij na veertig jaar zijn becomment heeft van zijn tuin. 'Ik kwam nog alleen om te werken,' zuchtte hij, 'mijn familie heeft er geen aardigheid meer in, mijn kinderen al helemaal niet. Dus kwam het allemaal op mij neer.' Tuinloze mensen in de stad weten niet hoe het is om altijd achterstallig werk te hebben. Ze denken dat we vooral van de rust genieten.

Dat doe ik ook wel, wanneer er geen vliegtuigen overvliegen of het hele laantje heeft besloten het gazon te gaan maaien. Maar ik ben altijd bezig. Soms zit ik even. Steevast valt mijn blik dan op een enorme distel of een pol pluimgras die gebiedsuitbreiding van plan is. Ik las een artikel over de ontwikkeling die de volkstuinten hebben doorgemaakt. Rond 1840 kregen straatarme stadsmensen een lapje grond toegewezen om voedsel te verbouwen. Ze waren van het platteland naar de stad gekomen op zoek naar werk, maar verdienden zo weinig dat ze niet genoeg te eten hadden. Ze werden ziek en gingen dood. Er ontstond personeelstekort. Om de aanwas van arbeiders zeker te stellen werden de volkstuinten gesticht. Ik geloof niet dat er veel menslievendheid aan ten grondslag lag.

Moderne tuinders hoeven geen aardappelen te telen, wij kweken sla en courgettes voor ons plezier en leggen bloemperken aan. Ons gras is er voor de sier.

Als je een wandeling langs de lanen maakt, kun je zien waar het de tuinder om te doen is. Sommige tuinen hebben een gazon van groen fluweel en vaak ook onkruidloze zwarte aarde om hun perkplanten heen. Bij mijn buurvrouw verderop stonden tot voor kort plastic boerderijdieren in de tuin. Zij heeft wat lichamelijke narigheid en flink spitten en schoffelen kan ze niet. Mijn linkerbuurman probeerde zijn tuin de laatste jaren zo sober te houden dat hij alleen maar hoefde te maaien, zo eens in de maand. De boel ligt er de laatste tijd vreugdeloos bij.

Er zijn tuinders die van wilde planten houden of van rozenbogen en vijvers.

Mijn linkerbuurman was een gazon- en vijverliefhebber. Mijn tuin noemde hij Ruigoord en eigenlijk had hij daar gelijk in. Ik hou van alle planten, ook van onkruid en alleen als planten zich misdragen en anderen in de weg zitten, wied ik. En als ik klaar ben ga ik zitten. Genieten.

Yvonne Kroonenberg

STROBOUW ANNO 2023

Mijn voorstel om strobouw op te nemen in de bouwmethoden op de tuinvijk werd schamperend en gnuivend door sommigen begroet. Wat heel begrijpelijk is want het klinkt als: ik bouw een plaggenhut of zo. Maar de tijd heeft ook in deze materie niet stilgestaan en de techniek is geëvolueerd tot een heuse bouwmethode waarmee zelfs etagewoningen worden gerealiseerd. Zoals het gezegde “Onbekend maakt onbemind” geldt dat ook in dit geval. Onderstaand project is gerealiseerd in Amsterdam Noord.

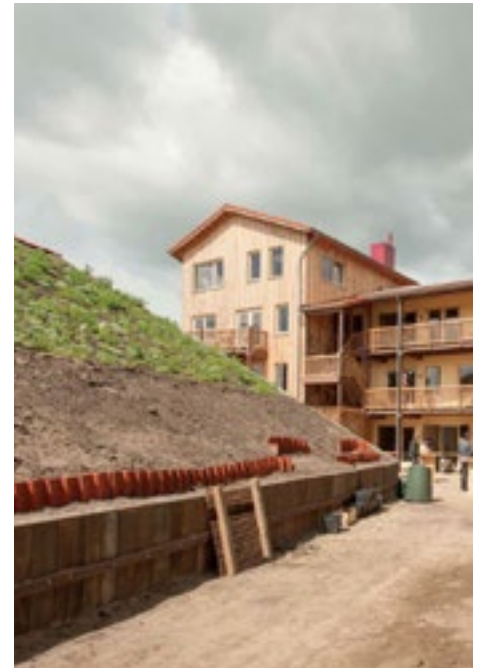
*Drijvende strowoning (2018–2019)
Stro gebruikt voor: wanden*

In 2020 bestond La Maison Feuillette in het Franse Montargis honderd jaar. Het is het oudste strobouwhuis van Europa en kreeg in september 2019 de officiële monumentenstatus. “Een mooie erkenning waar we echt heel trots op zijn”, zegt Mickey Leclercq, voorzitter van de stichting CNCP die zich over het behoud van dit bijzondere erfgoed heeft ontfermd.

*Oudste strobalehuis van Europa,
sinds 2019 een Rijksmonument*

Aan de Waal in de Nijmeegse wijk Lent staat sinds kort het grootste strobouwproject van Europa. Het drie en vier etages hoge houten appartementencomplex is gebouwd op initiatief en met hulp van de bewoners.

*Strowijk aan de Waal in Lent, Nijmegen
Sociale huurwoningen*

Drie mythen over stobalen huizen in een feitencheck

Als er gesproken wordt van muren en daken die met stro geïsoleerd zijn, denken mensen meestal aan oude gebouwen of boerderijen uit een vervlogen tijd en aan de vele problemen die het oude stro in de muren schijnt te veroorzaken.

Te beginnen met ongedierte, dat zich vrolijk achter en in de muren vermenigvuldigt, tot schimmelgroei en verhoogd brandgevaar. Maar geldt dit ook voor moderne stobalen huizen? We hebben de drie meest besproken mythes over stobalen huizen onder de loep genomen:

MYTHE 1

In een stobalen huis leeft het in de muren.

Niet waar. Dieren leven niet in het stro van een modern stobalenhuis, want het is sterk verdicht stro. Zowel insecten als grotere dieren zoals muizen of ratten hebben geen kans en geen zin om erin te komen, want ze kunnen er geen tunnels in graven. Een modern strohuis is, als het goed gebouwd is, vrij van ongedierte in de muren.

MYTHE 2

Een stobalen huis brandt gemakkelijk af

Ook deze mythe is onjuist. Door de strakke samendrukking van de afzonderlijke stobalen komt er geen zuurstof binnen de muren van een strohuis. Dus als de buitenkant van de stobalen vlam vat, kan het vuur door het gebrek aan zuurstof de binnenkant van de balen helemaal niet bereiken. Een stobalen huis is net zo brandveilig als een conventioneel gebouw.

Hout-stro constructies die, zoals in het geval van een stobalen huis, met klei en/of kalk bepleisterd zijn, bieden 90 minuten weerstand tegen brand en voldoen dus aan de brandwerendheidsklasse F90. Mocht een strohuis branden, dan betekent de natuurlijke constructie dat er minder giftige dampen en gassen ontstaan dan in een huis dat geïsoleerd is met polystyreenplaten.

MYTHE 3

Stobalen huizen worden gemakkelijk vochtig

Ja, dit is juist – maar slechts gedeeltelijk. De meest kritieke fase in de bouw van een stobalenhuis is als alle stobalen op hun plaats liggen, maar het lemen pleister nog niet overal volledig is aangebracht. Dit is omdat het stro in geen geval nat mag worden, anders zal het later in de muren gaan rotten.

Als je slordig gewerkt hebt bij het verdichten van de stobalen tussen de balken en bij het aanbrengen van de leempleister, loop je het risico dat het stobalenhuis vochtig wordt. Maar als het strohuis eenmaal staat en al het werk goed gedaan is, is het niet meer en niet minder gevoelig voor vocht dan een gewoon huis. Onder normale omstandigheden komt schimmel, volgens de stro-handelsvereniging FASBA, helemaal niet voor in een stobalenhuis – integendeel. De natuurlijke bouwmaterialen van stro, hout en klei scheppen een heel goed binnenklimaat.

VOORDELEN EN NADELEN

Door zijn constructie is een stobalenhuis een heel natuurlijk huis. Daarom is het bijzonder geschikt voor bouwers die aandacht besteden aan hun ecologische voetafdruk en duurzaam willen bouwen.

Voordelen

Stro en hout kun je lokaal kopen; er zijn geen lange transportroutes. Dit heeft een zeer gunstig effect op het ecologisch evenwicht.

Stro en hout zijn hernieuwbare grondstoffen en binden CO₂. In het geval van een eengezinswoning van stro kan dat meer dan 22,7 ton zijn.

Stro is warmte-isolerend en geluidsabsorberend.

De kleipleister regelt de luchtvochtigheid en filtert geurtjes en verontreinigende stoffen uit de lucht.

Bij de stroteelt en het bouwen met stro wordt geen afval geproduceerd. De energiebehoefte is laag in beide gevallen.

Een stobalenhuis kost ongeveer twee tot vijf procent minder dan huizen van vergelijkbare grootte met conventionele constructie.

Nadelen

Grote afhankelijkheid van goed weer, te beginnen met de stro oogst, via winteropslag en de bouw van het strohuis.

Nat of beschimmeld stro leidt tot problemen in het huis, omdat het kan rotten en het strohuis beschadigen.

Een stobalen huis vereist meer planning en bouwkosten.

Dan was er nog een gedeelte dat tijdens de vergadering niet echt lekker uit de verf kwam. Wat de toehoorders werd onthouden in mijn voorstel aan het bestuur was, dat ik memoreerde aan het bouwbesluit 2012, dat door het Rijk is gepubliceerd in de Staatscourant.

les verder op pagina 10

VERVOLG STROBOUW

Dit bouwbesluit geldt voor geheel Nederland, dus ook voor Amsterdam en Ouderkerk a/d Amstel. In dit bouwbesluit* is vastgelegd dat kavels tussen de 50m² en 300m² de mogelijkheid hebben vergunningvrij een tuinhuis/tuinpaviljoen te plaatsen van 50m². Zelfs na verkaveling waar Cees van Broekhuijsen over sprak, blijft men nog steeds boven de benodigde kavelgrootte van 50m²/150m².

De genoemde 28m² is een achterhaalde maatvoering die ondanks de huidige normering vanuit het Rijk nog steeds in de beleidsnota "Volkstuinenbeleid 2005" is terug te vinden**. Immers, het gemiddelde vloeroppervlak van moderne stacaravans is 44m².

* <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030461/2023-04-19>
<https://www.onlinebouwbesluit.nl>

** <https://openresearch.amsterdam>

Verblijf in een stacaravan heet ook recreëren, zoals door enkele toehoorders werd opgemerkt en is vergelijkbaar met onze huisjes op de Federatie. Het concept Tiny House is voor de echte Eco-fetisjisten. Ik juich niet elk modernisme toe. In de jaren 50 hokten gezinnen van 6 personen of meer op een nog kleiner oppervlak dan de huidige 28m², maar tijden veranderen, dus ook de visie op leefruimte van een woonverblijf.

Jaren 50 sleurhut

Sommige mensen zijn meer gefortuneerd en kunnen zich in het stedelijke een ruimere woonstee veroorloven.

Anderen zijn aangewezen op sociale huurwoningen. Ik klaag niet, want ik ben tevreden met onze sociale huurhut van de woonstichting.

Tot zover mijn bijdrage aan deze discussie/visie.

Vincent Schoers

Moderne stacaravan

SISSINGHURST CASTLE GARDENS

Enige tijd geleden waren wij in Engeland op vakantie, in het graafschap Kent. Omdat we natuurlijk geïnteresseerd zijn in tuinen, en tuinieren, konden wij een bezoek aan Sissinghurst Castle niet overslaan.

Sissinghurst Castle is wereldberoemd door de prachtige tuinen, ontworpen en aangelegd door Vita Sackville-West. Zij was schrijver en dichter, getrouwd met Harold Nicolson, diplomaat en ook een schrijver. Ze kochten in de jaren 30 van de vorige eeuw het verwaarloosde landgoed, met name omdat Vita het potentieel zag.

Ik werd verliefd. Liefde op het eerste gezicht. Ik zag wat het kon worden. Het was het kasteel van Doornroosje...

Na uitgebreide renovaties en heel veel uitgaven, werd het landgoed omgetoverd tot de prachtige tuin die we nu zien.

Vita was verzot op rozen, en ze transformeerde de oude moestuin in een rozentuin, met een enorm scala aan klassieke, geurende rozen.

Vita was geen geschoolde hovenier, maar ze tuinierde op haar gevoel. Ze plantte klimrozen aan de voet van de oude appelbomen, die vervolgens de oude bomen ingroeiden, met een prachtige wisselwerking tussen de appelbloesem en de rozen.

Vita wilde geen spoortje kale aarde zien: alle borders moesten een feest van kleur en geur zijn. Harold was meer van strak en recht, symmetrie en evenwicht. Van zijn hand zijn dan ook de geometrische hagetuinen. De tuin heeft diverse compartimenten, elk met een ander gevoel en een andere sfeer. Overal waar je kijkt is weer iets nieuws te ontdekken, je valt van de ene in de andere verbazing.

Tijdens de tweede wereldoorlog, toen er een groot tekort aan voedsel was, werd een gedeelte van de oude landbouwgrond weer in gebruik genomen. Na de oorlog was er een volledig boerderijbedrijf op de landerijen, dat tot de dag van vandaag bestaat. Van die boerderij komen de groente, fruit en zuivel voor het café-restaurant op het terrein, onder andere voor de beroemde scones met jam en room!

Het landgoed is tegenwoordig eigendom van de National Trust, die veel erfgoed in Engeland en Wales beheert. Alles is nog steeds precies zoals Vita en Harold het voor ogen hadden, en inspireert tot op de dag van vandaag vele tuinders.

Vita's toren

Potten in de Witte tuin

Overdadige rozen

Een overzicht van de verschillende 'tuinkamers'

AGENDA

JUNI

za 3 (10:00-11:00)	spreekuur bestuur
zo 4 (16:00)	High Tea (reserveren verplicht)
wo 7 (19:00-22:00)	Knutselen met Tineke
wo 14 (19:00-22:00)	Knutselen met Tineke
do 15	Dansles
za 17 (10:00-11:00) (21:00)	spreekuur bestuur
wo 21 (19:00-22:00)	Disco&Soul Party
do 22	Knutselen met Tineke
za 24	Dansles
wo 28 (19:00-22:00)	Haringparty
do 29	Knutselen met Tineke
	Dansles

Houd ook het mededelingbord bij de ingangen in de gaten, of kijk op de Facebookpagina van de Ontspanningscommissie (OC De Federatie) voor actuele tijden en nieuwe activiteiten!

KANTINE

Het seizoen is weer begonnen!
Elk weekend geopend op
zaterdag en zondag, 16:00-20:00

ALLERLEI

POST DOORSTUREN?

Het postadres voor leden tijdens het seizoen luidt:
Tuincomplex De Federatie
tuin nr. ... - Verbindingsweg 3
1114 BG Amsterdam-Duivendrecht

TRACTOR NODIG?

Tractorwerkzaamheden kosten € 3,50 per uur of per rit.
Reserveer en betaal uw rit via de website:
www.defederatie.net/nieuw/kar-bestellen/

ZIEKENBEZOEKER

Wordt u opgenomen cq. geopereerd in een ziekenhuis?
Of is iemand u ontvallen?
Meld het a.u.b. bij de ziekenbezoeker, Gerard Vink.
Telefoon (06) 40 48 33 01
Tuin nr 129
E-mail ziekenbezoeker@freedom.nl
(scan van rouwkaart graag meesturen)

GASHOK / PERSCONTAINER

Gashok: elke zondag 11.00-12.00.
Perscontainer: vanaf zondag 7 mei 11.00-12.00

SPREEKUUR BESTUUR

Het bestuur houdt om de week spreekuur in de bestuurskamer.
Zie de agenda hiernaast.

VUILNISZAKKEN KOPEN

U kunt de bedrukte vuilniszakken kopen bij het gashok,
zie hierboven voor de openingstijden.

BAKFIETS OF INVALIDEWAGEN/ROLSTOEL NODIG?

Deze staan bij het werkhok van de tuincommissie en zijn na
overleg te gebruiken.

WINKEL 'THE GARDEN SHOP' BIJ ONS LUSTOORD OPENINGSTIJDEN

Maart - April / September - Oktober

Zaterdag 10.00 - 13.00 uur

Mei - Juni - Juli - Augustus

Zaterdag 10.00 - 13.00 uur

Zondag 10.00 - 12.00 uur

Woensdag 14.00 - 16.00 uur

Ron en Tineke beheren nu het gashok. Anna heeft de perscontainer overgenomen en deze zal vanaf 7 mei op dezelfde dagen/tijden als het gashok geopend zijn.

Federatie-vuilniszakken kunt u in het gashok kopen. We zoeken nog steeds naar extra vrijwilligers voor deze en andere functies! Samen maken we het verschil.

EXPERIMENT MET GROENBEMESTERS

Ook op De Federatie wordt steeds meer in harmonie met de natuur het groen beheerd. Kunstmest en met turf verrijkte potgrond zijn handig, maar minder goed voor het milieu. Er zijn alternatieven!

Groenbemesters zijn planten die de grond beter maken. Ze zorgen voor meer organisch materiaal en stikstof in de grond. Stikstof is in dit geval iets positiefs want dat is een meststof voor planten. Met hun wortels maken deze planten de grond ook luchtiger.

Als experiment zaaiden we groenbemesters in enkele van de bloembakken op de Federatie. Dit zijn de soorten Incarnaatklaver, Perzische klaver en Phacelia.

| Vlindermagneet

Deze hebben als extra voordeel dat ze leuk bloeien. Ze werken ook als een supermagneet voor bijen en vlinders.

Als ze zijn uitgebloeid en voordat ze zaad aanmaken, werken we de planten door de grond heen. Daardoor ontstaat een groter volume van de aarde. Het is dan niet meer nodig om de bakken met potgrond aan te vullen. De meeste potgrond bevat turf. Deze wordt gewonnen door hoogveengebieden af te graven. In verschillende landen zoals de Baltische staten, Polen en Ierland verdwijnen hierdoor natuurgebieden.

| Alternatief voor potgrond

Na het onderwerken van de groenbemesters kunnen we nieuwe planten en bloemen in de bakken zetten. Hopelijk slaagt dit experiment en kunnen we op een goedkope en tegelijkertijd duurzame manier onze bloembakken verrijken.

Incarnaatklaver Foto: Björn S.

Phacelia tanacetifolia

Perzische klaver (Trifolium resupinatum) Foto: Harry Rose

Max Paumen

WAT EEN LARIEKOEK!

Hallo! Ik zal me even voorstellen, niet met mijn naam, want dat kan verwarring geven. Als je denkt me te zien en me roept, kan het gebeuren dat ik niet reageer, want je kunt me volgens mij niet herkennen tussen al mijn soortgenoten, mijn familie zal ik maar zeggen, dus om het simpel te houden, stel ik me voor met wat ik ben: Ik ben "een" roodborstje. Misschien heb je me wel eens gezien en me toch herkend - dat zou kunnen- en in dat geval ben ik "het" roodborstje. Meestal heb ik een vast gebied waar ik bivakkeer, waar ik me dan ook thuis ben gaan voelen. Ik houd alles daar een beetje in de gaten. Niet dat ik de boel bewaak, dat kan natuurlijk niet, maar ik zie en hoor wel veel. Waarschijnlijk meer dan iedereen denkt. Nou hoorde ik laatst een liedje dat over een roodborstje ging. Ik was helemaal in de wolken, niet letterlijk natuurlijk, maar we werden bezongen! Ik werd helemaal vrolijk, blij, gelukkig en wat al niet meer. Ik luisterde aandachtig, maar eerlijk gezegd vond en vind ik de tekst van het liedje te belachelijk voor woorden: "Roodborstje tikt tegen 't raam". Sowieso gaat dat niet over mij. Ik kan ook echt niet bedenken over wie van mijn familie het wel zou gaan. Welk roodborstje krijg je zo gek om met zijn snavel tegen het raam te tikken? Dat doet zeer. En waarom zou je het doen? We hebben het buiten reuze naar ons zin. We zijn echte buitenvogels, dus tikken om erin, binnen, te mogen komen... Wat een lariekoek! Tja, soms is het mooi weer en soms is het guur, maar wij roodborstjes kunnen daar best wel tegen. Flexibel zijn, heet dat.

En wie is dat meisje dat volgens het liedje opendeed? Ik weet niet wie dat is, niemand van mijn familie weet dat. We kennen haar helemaal niet. Is het iemand die op de tuin staat? Uit nieuwsgierigheid zou ik haar dan best willen leren kennen. Ongetwijfeld is ze heel aardig, heeft ze goede bedoelingen. Ze strooide, althans volgens dat liedje, kruimeltjes suiker en kruimeltjes brood op haar schoot! Maar waarom op haar schoot? Waarom zo moeilijk? Al zeggen ze dat het wel naar de zin van het roodborstje was, ik betwijfel het hoor en ik slaakte dan ook een zucht van verlichting, uiteraard op de roodborstjesmanier, toen ik de laatste regel van het liedje hoorde: Het roodborstje vloog toen het bos maar weer in. Weg van de kruimeltjesverleidster, de vrijheid tegemoet, heerlijk de natuur weer in. Waar een roodborstje hoort.

Laatst probeerde ik het liedje te zingen, maar de uitspraak kostte me zoveel moeite, dat ik het maar bij zingend fluiten heb gehouden. Maar als je mee wilt zingen.....

Roodborstje tikt tegen 't raam, tik, tik, tik

Laat mij erin, laat mij erin

't Is hier te guur en te koud naar mijn zin

Laat mij er in, ja er in

't Meisje deed open en strooid' op haar schoot

Kruimeltjes suiker en kruimeltjes brood

Dat was het roodborstje wel naar de zin

Vloog toen het bos maar weer in

Wat een lariekoek!

Ruud

DE PENISPLANT

Toen de vraag werd gesteld om een artikel te schrijven over de penisplant, hoefde ik niet lang na te denken. De naam alleen al is natuurlijk enorm fascinerend. Daarbij was ik nog op zoek naar een onderwerp voor dit nummer. Evert had een foto gemaakt, waarvoor dank, van de penisplant die in tuin 94 te bewonderen is. Vervolgens ging ik googelen... tja... toen werd me wel duidelijk hoe de penisplant aan zijn naam komt. Dat had ik nog niet zo gezien op de toegestuurde foto. De plant op dat kiekje is namelijk een beetje lullig. Zeker als je dat vergelijkt met de afbeeldingen die op internet zijn te vinden. Wat een reuzenknotsen!

Okay, okay, formaat doet er niet toe, maar evengoed was men de laatste drie jaar in de Hortus Botanicus te Leiden heel blij dat ze de "grootste" penisplant ter wereld aan het bloeien hadden gekregen. Dat was in 2021, 2022 en ook afgelopen maart 2023. Wél waren het elke keer verschillende soorten reuzen penisplanten. Achtereenvolgens kon men de *Amorphophallus 'decus-silvae'*, de *Amorphophallus 'titanum'* en in het voorbije voorjaar de *Amorphophallus 'gigas'* in de Hortus bewonderen. Die laatste was tevens de allergrootste van deze drie, bijna 3,5 meter!

Overigens hebben ze nog een andere naam, en wel de Reuzenaronskelk. Ah! De 'gewone' Aronskelk heeft natuurlijk ook zo'n 'piefje' in de bloem. Die Aronskelk... Het schijnt dat de plant aan zijn naam kwam omdat de bijbelse Aäron een staf had, die wonderen verrichtte. Als de dubbelzinnigheid al niet op de loer ligt: in de middeleeuwen stond de Aronskelk symbool voor de maagd Maria. En dat is weer de reden dat de Aronskelk vaak als grafbloem werd gebruikt.

| **Stank als lokkertje**

En daar zit een onverwacht bruggetje met de plant in dit artikel, de *Amorphophallus*. Want als de Aronskelk als grafbloem een link met de dood heeft; de bloem van de penisplant heeft een geur van dood, ontlasting en rottend vlees. In de eindeloosheid van soorten en strategieën-om-te-overleven zijn de meeste leden van de *Amorphophallus*-familie zo geëvolueerd dat de bestuivers niet worden gelokt met zoete geuren, maar juist met stank. Daar komen dan aasvliegen en huisvliegen

op af, die denken dat ze poep of rottend vlees kunnen verorberen. De penetrante geur wordt tijdens de bloei geproduceerd, die in twee fasen plaatsvindt.

Tijdens de vrouwelijke bloeiwijze warmt de bloeikolf (het witte, fal-lusvormige gedeelte van de bloeiwijze) op en verspreidt deze een penetrante geur die geassocieerd wordt met rottend vlees. Vliegen en andere bestuivers vinden deze geur lekker en komen massaal op de plant af. Hierna volgt de mannelijke bloeiwijze waarbij de plant stuifmeel aanmaakt dat verspreid wordt door de insecten.

In hoeverre het boven geschrevene een link heeft met de *Amorphophallus* van Peter Hendriks is nog een vraag. Vergist u zich niet: er zijn volgens Wikipedia ongeveer 170 soorten! Navraag moet deze kwestie dan oplossen. Hopelijk wordt het een mooie zomer, want de *amorphophallus* groeit het best in warme, vochtige omstandigheden, want van oorsprong is het een tropische plant. Zou de penisplant van Peter dan een garantie zijn voor een perfecte zomer?

Peter Oosterhout

MAKEOVER IN HET CLUBGEBOUW

Het halletje van de bestuurskamer heeft een metamorfose ondergaan! Tineke van de knutselgroep heeft er iets prachtigs van gemaakt. Paul Bode stuurde een aantal foto's van het

eindresultaat. Misschien een inspiratie voor de tuinders om ook iets moois te doen voor de Federatie. En je kunt in juni elke woensdagavond samen met Tineke knutselen in de kantine!

